

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Januar

1975

Klosterporten i sne (1922)

Aage Trolle Blumensaadt (R 1905)

CASPAR BORCH

Landsrettsagfører

H. C. Andersens Boulevard 38 . 1553 København V . Tlf. (01) 12 45 67

EMULSION A/S

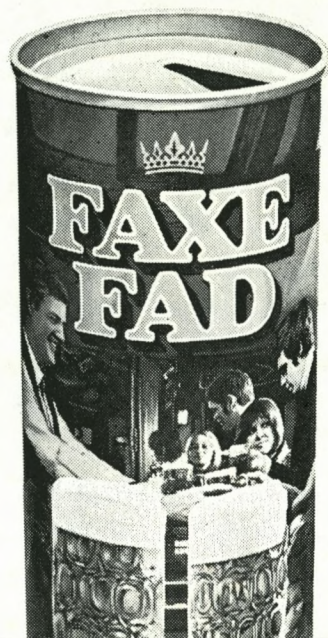

non-ioniske emulgatorer til levnedsmiddelindustrier og tekniske formål

FABRIK OG LABOR
PALSGAARD
7130 JUELMINDE

SALGSKONTOR
RAADHUSPLADSEN 16
1550 KØBENHAVN V

**Mere øl.
Mere smag.
Mere stemning.**

C.W. Tom-Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

JANUAR 1975

60. ÅRGANG

NUMMER 1

Noget reaktionære reflexioner

MONUMENTET FOR FREDERIK II - ET TILBAGEBLIK

Af Paul Rantzau (R 1937) fortsat fra 1974:119

Allerede i Soraner-Bladets 1. årgang 1916(71) skriver H. G. Olrik om monument-planen: "... vi Soranere kan, ærlig talt, ikke være bekendt at den ikke er realiseret forlængst..." Olrik behandler sagen indgående(72), kun hovedpunkterne refereres her - måtte det skabe fornyet interesse for sagen! - Tanken om et Frederik II mindesmærke var fra første færd kun henvendt på at rejse en simpel bautasten med kongens monogram og årstallet 1586; "for dog at faa en vis historisk Sammenhæng frem og ikke gøre Mindestenen ringere end nødvendig, fik man den Tanke, om der ikke hertil kunde anvendes en af de tilhugne Granitsten (Søjleskaft, Fodstykke eller Kapitæl) stammende fra de gamle Klosterbygningers Tid, der henligger ved Kirkens Nordside i Sorø og i mange Aar har ventet paa en samlet Opstilling - uden at man iøvrigt den Dag i Dag har set en saadan Plan realiseret."

Soransk Samfunds bestyrelse anmodede i april 1911 Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om tilladelse til at benytte en af søjlerne til monumentet, men fik afslag den 14. september s.å., man måtte derimod gerne bruge den i Akademihaven ved søbredden syd for rektorhaven opstillede søjle. Olrik skriver

at Martin Nyrop var stærkt interesseret i sagen, da Soransk Samfunds bestyrelse i 1911 - altså før Nyrops Fraterbrønd var rejst - bad ham udføre tegning og plan til et mindesmærke i Sorø for kong Frederik II. "Det forekom nok ham - som andre - at være noget af en Skandale, at man ikke noget Sted i Sorø havde synlig for Øje blot saa meget som en Sten med et Aarstal paa, der nævnte den Konge ...".

Efter Nyrops skøn ville søjlen i Akademihaven egne sig godt - men søjlen måtte ikke tilhugges eller forsynes med inskription. Nyrop løste problemet ved at forsyne søjlen med et mægtigt kapitæl "der bar et fremspringende udhugget Skjold med det kronede Fs (PR: navne-ciffer for Fredericus secundus, illustrationer 1924, 60 og 1936, 27) i Slyng, og dertil en omløbende Indskrift, som mælede om Stenens Hensigt(73)." Monumentet ville blive i alt 10 alen (6,28 m) højt, men det ville få "en for sin Betydning al for afsides Plads". Nyrop tænkte på at flytte det hele eller også at tilvejebringe "et Søjlemonument af helt nyt Materiale ... i en halvcirkelformet Indskæring i Skraaning foran Rektorbygningen ud mod Fratergaarden, saaledes at Søjlen - der tænkes omgivet af en Bænk langs Udskæringen - saavidt muligt kom til at staa i Gaardens Længde-

akse". Det hele gik i stå. Olrik anfører at det ikke var Nyrops skyld at planen dengang ikke blev grebet rigtigt an, men "genial var i hvert Fald hans Tanke om det paatænkte Søjlemonuments Anbringelse... paa en Maade korresponderende med Fraterbrønden."

Rektor Hoff døde i 1912 og "Fraterbrønden slutte Samfundets Ydeevne og Energi for længere Tid". Nyrop var imidlertid ikke helt tilfreds med sit eget udkast, han omgikkedes en tid med planer om en dekorativ mindeplade i klostermuren.

Nyrop døde i 1921, han nåede ikke at få skrevet den artikel om Frederik II monumentet som han havde lovet Soranerbulet; fra hans hånd foreligger kun en skitse. Olrik håbede på at få fremdraget og belyst planen nærmere, han håbede også at der ad åre ville være stemning og offervillighed nok blandt gamle soranere "til paa en pietetsfuld Maade at opfylde deres Pligt overfor den Konge, hvem vi Soranere skylder saa meget og som i saa lange Tider skammelig har været glemt og skubbet til Side i beklagelig historisk Uvidenhed." I hundredåret for Skolens genoprettelse ved kong Frederik VI - den 28. juni 1922 - fremsendte Soransk Samfunds bestyrelse en plan udarbejdet af arkitekt Frederik Kiørboe (1895) og professor Carl Petersen (R 1890) der var Nyrops efterfølger: et obeliskformet ca. 4,5 m højt monument i Neksø-sandsten forsynet med Frederik IIs kronede navne-ciffer for oven og med indskrift for neden. Monumentet var tænkt anbragt midt på plænen mellem akademi-bygningen og søen ... Olrik bemærker: "Først naar Søjlen med Frederik IIs Navne-ciffer er rejst i Sorø, har vor Tids Vurdering af Skolevirket der faaet sit rette Udtryk."

I 1935 blusser diskussionen op igen: Arkitekt Gunnar Glahn (S 1915) foreslår(74) at anbringe en mindeplade for Frederik II - i anledning af 350-årsdagen for skolens oprettelse - på en ny biblioteksbygning, han imødegås(75) af Olrik der synes at en mindeplade er for lidt, "en malmstøbt Statue" af kongen kan han ikke gå ind for men derimod for "et værdigt Søjlemonument" idet han henviser til Kiørboes udkast men anbragt foran Rektorgaarden i lighed med Nyrops projekt: "...det ydre og synlige Minde, som man endnu forgæves leder efter i hele Sorø." Forfatteren slutter med et suk: "Planen døde som saa meget andet godt en stille Straadød" og foreslår sagen taget op på ny.

K. V. Palslev (S 1908) foreslår(76) at "Frederik IIs navn, samt oplysning om, at han har stiftet skolen i 1586, blev sat op på selve skolebygningen" eller "en

billedstøtte af stifteren på plænen foran skolen, f.ex. en kopi af den, der står i Frederikstad."

Kapitelsalen - genoplivet i nyt lys (se 1973:118-119) - ville i sig forene tidligere fremsatte tanker om et monument for Frederik II; her kunne Nyrops udkast til kongens navne-ciffer og Hoff's inskription få den bedst tænkelige "monumentale" ramme.

NOTER

- 71 1916, 68: "Frederik II's Mindesmærke i Skanderborg" af H. G. Olrik.
- 72 1921, 29: "In memoriam Martin Nyrop" af H. G. Olrik; 1922, 61: "Om et Mindesmærke i Sorø for Kong Frederik II" af H. G. Olrik.
- 73 1922, 62: Rektor Hoff gjorde udkastet til indskriften der meget nøje støtter sig til indledningen i stifterens fundats: "Anno 1586 den 31. Maj har Kong Frederik - Gud almægtigste til Ære - givet Sorø Kloster med al Ejendom og anden Herlighed at skulle være til evig Tid en almindelig Trivial-Skole, unge Personer til Bistand, at de siden kunde blive Landet tjenlige."
- 74 1935, 89: "En ny Biblioteksbygning i Sorø" af Gunnar Glahn.
- 75 1935, 90: "Til næste Aar - Om den nye Biblioteksbygning og Frederik II's Mindesmærke" (uden forfatternavn, formentlig Olrik).
- 76 1957, 14: "Stifterens minde" af K. V. Palslev.

Orienteringsløb

Søndag d. 9. marts afholdes orienteringsløbet mellem skolen og "de gamle".

Vi mødes omklædte kl. 0830 i Baldursalen. Der er mulighed for omklædning i omklædningsrummet ved gymnastiksalen.

Til løbet medbringes om muligt: kompas, BEMI, papir og blyant.

Efter løbet er deltagerne inviteret til spisning på skolen.

Tilmelding senest d. 2. marts til:

Ole Halken
Soldraget 1
3460 Birkerød
Tlf. (01) 81 56 01 efter kl. 1800

Frokosten hos Lorry den 5. december 1974

Dagens begivenhed var så afgjort Krage- lunds tale om Holbergs psyke, således som den fremstår af hans gerninger. Udgangs- punktet var det første levnedsbrev, skre- vet da Holberg i 1725-26 var i Paris for at rekreere sig efter den "poetiske raptus", der havde givet sigudslag i "Peder Paars" og ca. 20 af comoedierne. Men disse vær- ker var blot noget Holberg skulle af med - han ku' vel ikke lade være -; Peder Paars bragte ham endda mange ubehageligheder fra Anholts ejer Frederik Rostgaard, som kun den enevældige konges protektion red- dede ham fra. Det var heller ikke passende for en professor at skrive teaterstykker og færdes i Grønnegade at omgås attri- cer og andet. Også her hjalp kongens støt- te ham; ja det er vel tvivlsomt, om denne blot og bar theologiske kandidat, uden lyst til eller forstand på metafysik, overhove- det var blevet professor uden den aller- højeste protektion. Men på den anden side har det også til tider været noget util- fredsstillende at leve på Kongelig nåde.

Under opholdet i Paris og årene der- efter "besindede han sig på sig selv" og vendte tilbage til 1710'ernes historiske linie; resultatet heraf blev "Danmarks og Norges Beskrivelse" (1729) og "Danmarks Riges Historie" (1732-35), og disse vær- ker skaffede ham endelig anerkendelse som lærd mand og "rigtig" professor. Det- te at "besinde sig", at leve i overenstem- melse med sig selv og derved blive et har- monisk menneske, er et livssyn, der går igennem i Holbergs værker: det gælder både Peder Paars, Herman von Bremen og Erasmus Montanus (denne bonde- dreng der er blevet ødelagt på universitetet); det er ikke nogen behagelig proces, men det lykkes. De finder sig selv, men for Jean de France sker det aldrig; han kom- mer aldrig ned på jorden igen. Det findes også i den selvbiografiske "Niels Kliim's underjordiske Rejse", hvor hovedpersonen efter de mange oplevelser og forsøg på at finde sig selv, til sidst falder tilbage til jordens overflade, og må ende sine dage som klokker ved Hellig Kors' kirke i Ber- gen; han realiserede sig selv og det, han var bestemt til.

Det samme gælder også i Historiens forløb; for Holberg var det klart, at med enevældens indførelse var Danmark "vendt tilbage til sig selv", til det arvekongedøm- me det altid havde været (Det er ganske forkert, men det er ligegyldigt). Og det første levnedsbrev har også til formål at præsentere Danmark-Norge som en mo- derne veloplyst, velorganiseret og godt regeret stat, som svar på et engelsk skandskrift fra 1694.

Holberg var en mand som evnede at se og opleve - og fortælle hvad han havde oplevet. Men det billede vi finder af ham selv, er nok noget fortegnet; vi i dag må sammen med ham nævne Brorson, Pon- toppidan og Hans Gram (som var Hol- bergs gode ven). Den samme selvoptaget- hed eller forfængelighed viste sig i, at da han endelig blev en rig mand - gad vide hvordan han egentlig tjente sine penge? Som forfatter var det ikke - så ville han være baron, og baroniet skulle blot hedde "Holberg", ikke noget med "-havn", "-gave" eller "-minde". Da han havde testamenteret sin formue til Sorø Akade- mi, fik han senere tilføjet friplads for 3 drenge, og da der også skulle være noget for pigerne (også på det punkt var han en foregangsmand) stiftede han brudelegatet, som stadig uddeles, og endelig blev der på Tersløsegård indrettet bolig for en "skikkelig enke".

Ja, han havde været "sit fædreland en nyttig borger".

(Nu kommer den ortodoxe del af refe- ratet). Det er meget glædeligt, at besty- relsen er vendt tilbage til den skik at in- vitere en særlig taler, og det blev da også denne gang belønnet med et talrigt frem- møde. Foruden Kragelund (S 1914) var der de 3 æres-: Ellen Vibeke Jensen (S 1913), Kann Rasmussen (S 1922) og Clau- sen (S 1925), og derudover Warrer (1907), Glahn (S 1912), Mackeprang (S 1913), C. C. Andersen (S 1914), Suhr (S 1914), O. Krog-Meyer (S 1918), Hastrup (1920), Dëgn (R 1921), Fru Boserup (S 1922 men fra Lyngby, vikar på skolen flere gange ca. 1941), Ragnhild Hoffmeyer (1925), Kamman (S 1927), Fink (S 1927), Haug (S 1928), Rantzau (R 1937), Saxtorph (S 1940), Robert Riis (S 1941), Estrup og Juul (S 1947), Wollenberg (S 1960), Karin (S 1971) og fra 1973: Boalt, Kiesow, Salling, Vinnie Larsen og Mogens Petersen, og som Ben- jamin i pølseenden Lindstrøm (S 1974). De folk som blot læser referat, men uvist af hvilken grund holder sig væk, kan her se hvor spredt vi er i årgangene, selv om vi mangler nogle 50'ere. At jeg nævner S og R er ikke et udslag af snobberi, men et ønske fra redaktion m.fl., fordi vore biografier er ordnet med denne inddeling.

Tjeneren ville ikke rigtig tro på, at vi blev så mange, så atter denne gang var der en del roderi og forsinkelse; burde man ikke genindføre begrebet tilmelding? Nå, men vi var da på plads de fleste af os, da Robert Riis (vor formand) bød vel- kommen med en "hilsen" fra bekrans- ningen af Holbergs statue; og da der om- sider var kommet drikke i alle glas,

fik skolen sit Leve, og Mackeprang sang for til Hauchs vers. - - Hvor er vore plakater blevet af?

Clausen og Riis foretog den traditionelle bortlodning af et eksemplar af Soranerbiografierne; det blev Wollenberg, der vandt. Det var, hvad der skete af "officielle" foreteelser, men både før og efter Kragelunds fornøjelige og lærde tale for "næsten-fødselaren", havde vi andre så sandelig munden på gled; - det var næppe til at finde ørenlyd! Af emner jeg spredt

opfattede kan nævnes: gamle biografier, ferierejser, brændevin, skopriser, "skål", jydsk afdeling, Sorø(!), Sanders, at stjæle bøger, kalkmalerier, ambassader, mere Sorø, svenske slotte og at samle på tændstikæsker!

Vi hyggede os altså som sædvanlig og fortsatte dermed på "Prætorium" (Henrik Steffens vej nr. 2), ialt 12 mand. På vejen derhen indfangede vi Kjærgaard (også S 1973).

N.Sx.

Frokosten hos Lorry den 2. januar 1975

Restaurantens personale havde flyttet os fra den intime rokokko- til den større guldaldersal; og selvom vi må regne 16 deltagere for et nydeligt fremmøde for Januar, så fyldte vi nu ikke ret meget i den store sal, der iøvrigt er helt vidunderlig i sin konsekvent gennemførte pastiche. Forresten kan man iagttage en jævn stigning på 33-50 pct. i fremmødet, siden vi er flyttet ud på Frederiksborg; nogle påstår, at det skyldes de gode parkeringsforhold. (Læste I det!). De 16 var: Kann Rasmussen (S 1922 og æresmedlem), Robert Riis (S 1941 og formand), Suhr (S 1914), O. Krog-Meyer (S 1918), Høffler (R 1919), Døgn (R 1921), Stauning (R 1929), Pia Frandsen (S 1935 og f. Wille-Jørgensen), Rantzau (R 1937 og redaktør), Saxtorph (S 1940), Hasselbalch (S 1941), Juul og Estrup (S 1947), Wollenberg (S 1960), Margit Jensen og Salling (S 1973).

Riis bød velkommen og ønskede os og Soransk Samfund godt nytår; Skolen fik sit "Leve", men uden sang - lidt trist, vi var nogle der absolut savnede linien om "den ranke Hjorth". Men derefter spiste vi i ro og fred, indtil Saxtorph spurgte om, hvordan det gik med muligheden for at lave et Soraner-kollegium eller -kollektiv, i den lille ejendom Samfundet har arvet efter maskinmester Bruun (1901). Det viste sig at ligge et stykke ud i fremtiden; først skal boet gøres op, og så skal der kalkuleres, derefter skal man i bestyrelsen tage endelig beslutning osv, men sagen var i gode hænder hos Jonas Bruun (S 1929). Endvidere efterlyste jeg de så ofte omtalte aftensammenkomster; formanden var lidt bange for at overfylde "skemaet" med for mange sammenkomster, men røbede planer om at udvide generalforsamlingen til en regulær sammenkomst.

Derefter kom vi til dagens taler: A. Kann Rasmussen (S 1922) om en Herlovianers indtryk fra et besøg i Sorø i 1862. Der havde ældste klasse fra Herlufsholm foretaget skovtur til Fiskehuset

og videre til Sorø gennem skovene. Straks da de havde passeret jernbanen, mødte "vi 4-5 unge mennesker fra skolens ældste klasse... de imponerede os meget.. og virkede friere end vi", bl.a. fordi en af Soranerne (Benjamin Rønne Olsen) havde et stort lyst skæg og "flere havde moustacher". Derpå blev Herlovianerne inviteret ud på tur på søen over til Parnas, hvor man talte meget og sang nationale sange og studentikose do. (Det var jo endnu i Skandinavismens dage). Om aftenen fortsatte man på et af værelserne, hvor "vi sang, pralede og pludrede". Historien endte med, at man gentog succes'en og mødtes til punchesold ved Røde Hus i Tadse Sect. Hans aften. Også det var meget vellykket, "omend vi var tyngede af punchen" - - så meget at Herlovianerne kom 1/2 time for sent hjem.

Når man betænker det ikke altid lige godartede drilleri, der kan herske mellem Herlovianere og Soranere, var det meget positivt at høre om den umiddelbare måde de unge mennesker dengang kunne finde hinanden på. Det meste af Kann Rasmussens fremlæggelse var Herlovianeren (S 1862) dr. phil Frederik Knudtzon's egne memoarer, "Ungdomsdage" (Memoarer og Breve, Bind XLIX udg. af Julius Clausen. Kbh. 1927; side 59-63) se side 5, men det blev selvfølgelig krydret med utallige og fornøjelige kommentarer ud fra Kann Rasmussens store biografiske viden. Men på ét punkt slog denne viden dog ikke til; der nævnes 2 linier af en sang Otto Borchsenius havde skrevet til punche-væsnet i Tadse:

"at se hvor skoven tog sig ud
alt i sin nye kjole".

Disse linier kender vort æresmedlem ikke og udlover som dusør en frokost til den Soraner, der kan fortælle ham resten af digtet.

Næsten halvdelen af os gik på nachspiel.
N.Sx.

Holberg-festen i Jylland

Traditionen tro blev Baronens fødselsdag fejret af de jydsk Soranere. I år foregik det på Rold Storkro og der var mødt ialt 40 mennesker, hvor afstandsrekorden blev sat af en Soraner fra Esbjerg!! Årets Holberg-taler, den i Københavns Soraner-verden temmelig kendte N. M. Saxtorph var desværre forhindret i at sige noget, idet han lå i sin seng i København og hans ellers så kraftige organ var reduceret til en hvisken der ikke kunne høres udenfor Valby Bakke. Heldigvis var den meget traditionelle Warthoe dukket op og han havde tilfældigvis "Jeppe's" monolog i lommen. Vi har hørt den mange gange men uden overdrivelse tør det vel siges at Warthoe gjorde det om muligt endnu bedre end tidligere. Som en lille erstatning for Saxtorph's tale gav den jydsk formand et causeri der intet havde med Holberg at gøre. Ideen bestod i at han erstattede den traditionelle præsen-

tationsrunde, hvor man alligevel knap kan høre delinkventens navn, med en bitter /sød kommentar om hver enkelt af de tilstedeværende. Det blev et herligt festfyrværkeri hvor ingen gik ram forbi og hvor alle glædede sig - i det mindste på side-mandens vegne.

Man forsøgte også at hæve sig på sangens vinger men det var ikke den helt store succes. Der blevet hvisket i krogene noget om, at Merete Høgsbro skulle gå hjem og øve sig til næste år. Så gik det bedre med dansen efter kaffen. Det er mange år siden at der rigtig er blevet danset i jydsk afdeling til Holbergfest og forklaringen er jo enkel nok: der var så mange smukke damer til stede.

Bestyrelsen har ære af festen og for-tjener at der næste år kommer endnu flere deltagere.

Een af dem

Herlovianere og Soranere

I anledning af Herlovianersamfundets jubelæum bringer vi uddraget af herlovianeren Frederik Knudtzon's erindringer, kernepunktet i A. Kann Rasmussens tale ved soranerfrokosten den 2. januar 1975. (Jævnfør Niels Saxtorph's referat side 4):

59

Ganske tidligt paa Foraaret 1862 foreslog jeg nogle af mine Kammerater at gøre en Skovtur, og det lykkedes at faa den istand. Vi skulde leje en af *Lundsteins* store aabne Vogne, som kunde rumme 8 Personer, saa skulde vi køre til Fiskerhuset ved Næsbyholm, efterlade Vognen der, spasere til Sorø, se hvad der var at se i Sorø, spasere tilbage til Fiskerhuset og derefter køre hjem. Planen fandt Tilslutning, Turen kom istand d. 11 Maj og forløb programmæssigt — lige til vi kom til Sorø. Her greb nemlig Sorø Academis øverste Klasse ind paa en meget behagelig Maade og bevirkede, at vort Besøg fik en langt større Værdi for os end vi selv vilde kunne have givet det, ja en Betydning som de nogle og halvtresinstyve Aar ikke har tilintetgjort.

Da vi fra Næsbyholm Fiskerhus var naaet Sorø Jernbanestation og gik ad Stationsvejen op til Byen, mødte vi 4—5 unge Mennesker, som øjensynlig var Disciple i Skolens øverste Klasse. De imponerede os. Det var øjensynligt, at de tilhørte et Samfund

60

friere end vort. Bl. a. bar et af de unge Mennesker et stort blond Skæg, der naaede ham ned paa Brystet, et Par af de andre havde vistnok Moustache — sligt vilde ikke være blevet taalt paa Herlufsholm. De gik glade og som Indhavere af en vis Selvbestemelsesret ned ad Vejen. Vi var absolut i langt højere Grad bleven holdt nede. Det var vort første Indtryk.

Da vi havde fundet hen til Gæstgivergaarden og bestilt os en Beuf pr. Mand og skulde lægge vor Plan for Opholdet i den lille By, kom en af de unge Herrer vi nylig havde mødt, hen til os, hilste os og spurgte om vi ikke var „Gymnasiasterne fra Herlufsholm“. Han kom for paa Sorø Gymnasiasters Vegne at spørge Herlufsholms Gymnasiaster, om de ikke havde Lyst at benytte deres Baad paa Søen. Vi blev slaet af al denne Gymnasiastik, men tog os i det og takkede: det vilde være os meget kært at modtage det elskværdige Tilbud. Nede ved Søen fandt vi nogle og tyve Soranere, og vi fik travlt med at forestille os. Manden med det store smukke Fuldskæg hed *Benjamin Olsen*.¹⁾ Et langt yngre udseende ungt Menneske med et Par kloge Øjne hed *Michelsen*; han var Skolens Dux og Søn af den Pastor *Michelsen*, som tidligere havde været gift med Fru *Hage*.²⁾ Saa var der Bornholmerne *Zahrtmann*³⁾ og *Meyn*,⁴⁾ der senere blev mine gode Venner. Og

¹⁾ Benjamin Rønne Olsen (1842—90) — som de nedenfor nævnte andre Soranere dimitteret 1862 — prakt. Læge, senere Tandlæge.

²⁾ Anker Peter Wilh. Michelsen (1844—1904), død som Overlærer ved Sorø Akademi.

³⁾ P. H. Chr. Zahrtmann (1843—1917), den kendte Maler.

⁴⁾ Vilh. Carl Chr. Meyn, (1842—1914), Jurist, afgik 1898 som Herredsfoged.

særlig iøjnefaldende var *Otto Borchsenius* ved sin ungdommelige Frejdighed og Friskhed.¹⁾

Vi fandt Soranerne herlige, og jeg troer det var gensidigt. Vi sporede hos dem meget mere af den vordende Student end hos os selv — de var i Besiddelse af et langt sundere og frejdigere Væsen end vi. Og da saa Baadene stødte fra Land og for lette Aaretag gled hen ad Søens blanke Flade over mod Parnasset, som straaled i sin lysgrønne Pragt, og de muntre Sange istemtes, som vi aldrig havde hørt før — jo vist var Livet herligt. Soranerne kunde de Studentersange, som vi først lærte at synge, da vi et Par Maaneder senere kom i Studenterforeningen. Sunget blev der og snakket om alt muligt, om Skolerne, om Lærerne og vore egne Personer, og Tiden løb let og behageligt. Men saa blev vore elskværdige Værter kaldte til deres Maaltid, og de beklagede ikke at kunne byde os til Skolens Bord. Vi svarede, at vi havde bestilt Mad paa Hotellet. Saa indbød de os til atter at mødes med dem efter endt Maaltid, hvilket vi med Tak modtog. Vi samledes paa et af Værelserne, blev budt Cigarer og en lille Forfriskning. Der blev sunget, vistnok Plougske Studentervisser, og da Slutningsverset priste det danske Studenterlivs Herlighed og den danske Students Fortræffelighed, hørtes der henne fra *Benjamin* disse Ord, der kom som fra en indestængt Fange: „Ja og den, der skal blive det!“ Vi sang, pralede og pludrede saaledes en Times Tid og var forfærdelig glade ved Tilværelsen. Ved Afskeden foreslog Soranerne, at

¹⁾ Otto Borchsenius (1844—1925), Forf. og Redaktør, dimitteredes først 1863.

vi skulde mødes St. Hansdag ved Tudse Mølle. Vi lovede at bestæbe os for at efterkomme Indbydelsen.

Om Turen hjemefter er intet andet at berette, end at vi var opfyldte af og kun talte om Soranernes Fortræffelighed. Om Mandagen modtog vi et Telegram fra Soranerne, der paa ægte Studentervis sendte Hilsen og Tak for Samværet til Gymnasiasterne paa Herlufsholm. Vi raadslog om hvad vi skulde svare tilbage. Jeg foreslog at vi med et Forbillede fra Roms Historie skulde telegrafere: *Nos sumus Sorani, sed fuimus Herloviani.*¹⁾ Men *Peter Oluf Brøndsted*²⁾ opponerede herimod og sagde, at jeg som sædvanlig var excentrisk. Saa enedes vi om at sende et Svar-telegram i samme Stil som det modtagne, d. v. s. i den skandinaviske Studenterstil — den samme i hvilken man fra Kjøbenhavn telegraferede til Brødrene hinsidan Sundet.

Da St. Hansdag nærmede sig, besluttede vi til Trods for at vi læste til Artium at slaa os løs, og vi erhvervede Rectors Tilladelse til at køre til Tudse Mølle paa den udtrykkelige Betingelse, at vi skulde være hjemme Kl. 11.

Turen var kun en Eftermiddagstur. Vi kom an, traf vore „Brødre“, Gymnasiasterne fra Sorø. Der var en god Portion af dem, flere end vi havde truffet nogle Uger i Forvejen. De havde taget deres Spise-

varer med, og vi vore. Ved et langt Bord tog vi Plads; de i Forhold til Soranerne ikke talrige Herlovianere fordeltes i Rækkerne. Vi drak vistnok Punsch. Der

¹⁾ Meningen er: Vi var Herlovianere — nu er vi Soranere!

²⁾ Peter Oluf Brøndsted, Herlovianer, dimitteredes 1863. Død som Læge i Aarhus.

blev skaalet og talt; men først blev en Sang omdelt, hvis Forfatter var *Otto Borchsenius*; den aandede Livsglæde og Frejdighed. Jeg har beholdt de to sidste Linier af første Vers i min Erindring: „... At se, hvor Skoven tog sig ud — alt i sin nye Kjole“.

Soranerne var Talere paa en Hals. Da de havde afleveret 2 til 3 Taler og ingen Anden af os Herlovianere gjorde Mine til at takke, rejste jeg mig og sagde Gud maa vide hvad til Forherligelse af de kære Gymnasiaster. To Gange til rejste jeg mig, men den sidste naaede jeg ikke til Afslutning paa min Tale; den løb ud i Sandet, ledsaget af velvillige Tilraab og Indvendinger, og under denne Opgiven af Orden og Enhed i Soldet hævedes Bordet. Muntre var vi, men dog maaske lidt mere tyngede af Punsch end ønskeligt. Mørket var imidlertid falden paa, og begge Hold Studiosi skulde være hjemme til bestemt Tid. Jeg lagde Mærke til, at Soranerne var mere samvittighedsfulde end vi. Da vi naaede Herlufsholm, var Klokken 11¹/₂. Vi saa Lys ovre i Rectors Studereværelse. Tak! Den næste Dag gik en af os til Rector for at gøre Undskyldning for vore sene Hjemkomst. Men da han sagde: „Professoren maa undskylde, at vi iaftes kom en halv Time for sent hjem“, fik han det korte Svar: „Ja, og I maa undskylde, at I ikke oftere faar Tilladelse til at foretage lignende Udflugter“. 7de A kunde dog smile ad dette Svar, da vi om faa Uger skulde forlade Skolen som Studenter.

Guld-Armlænke

TAPT OG FUNDET

Er der ingen der savner en guldarm-lænke? Armlænken (21 cm) er tabt under årsfesten, i festsalen under ud-øvelsen af lancier'ens mølletur, der som bekendt - og navnlig i sin soranske version - stiller store krav til mennesker og materiel! - Lænken befinder sig hos Soranerbladets redaktør.

Paul Rantzau
Tyrsbakke 9, Søllerød
2840 Holte. Telefon (01) 80 00 55

Herloviana

Sankt Peders Kloster, grundlagt 1135 i Næstved, flyttedes omkring 1200 til skovene nord for byen og kaldtes fra 1300-tallets slutning Skovkloster. 1560 mageskiftede Frederik II Skovkloster til rigsadmiral Herluf Trolle mod Hillerødsholm - der fik navneforandring til Frederiksborg - mens Skovkloster efter sin ny ejer fik navnet Herlufsholm. Fundatsen på stiftelsen Herlufsholm blev udstedt af Herluf Trolle og hans hustru Birgitte Gøye den 23. maj 1565, de var Herlufsholms første forstandere; efter deres død skulle forstanderen stede være en "gudfrygtig og velbeskeden adelsmand", mens en skolemester skulle tage sig af undervisningen.

Lærerne kaldtes hørere - hvad de forresten stadig gør - men skolemesteren tog senere - ligesom i Sorø - navneforandring til rector. Herluf Trolles forstander blev hurtigt til skoleherre,

en titel der holdt sig helt til 1851, hvor man gik tilbage til den oprindelige benævnelse, der stadigvæk bruges.

Forstanderen for den selvejende stiftelse - skolen og godset - Herlufsholm udnævnes af monarken og forelægges årlig det samlede ministerium stiftelsens regnskab. Forstanderen skal stadigvæk være adelsmand: Hofjægmester Axel baron Reedtz-Thott ('39), der døde kun 53 år gammel den 23. december 1973, var forstander fra 1960 til sin død, han afløstes - fra den 1. juli 1974 at regne - af hofjægmester Jens Just Sommer Jermiin ('26), der i følge fundatsen skal fratæde ved årsskiftet 1977/78. Skolen - der blev fællesskole i 1966, efter i 400 år at have været forbeholdt mandlige elever - styres siden 1960 af rektor Poul Kierkegaard (f. 1908).

Rantzau

Herlovianersamfundet 125 år

Landets ældste forening af gamle kostskoledrenge (og -piger) blev den 14. januar 1975 125 år. I den anledning skal fra Soransk Samfund lyde et hjerteligt Til Lykke! Herlovianerne - og deres gamle skole - længe leve!

Fra "Herlovianeren" - medlemsblad for Herlovianersamfundet - tillader vi os (med redaktøren Sven Tito Achen's ('40) tilladelse) at citere et brudstykke af decembernummerets ledende artikel skrevet af formanden, Kaj Dorph-Petersen ('43):

"DETTE er ikke historieskrivning - kun er par småpluk fra Herlovianersamfundets brogede fortid, der nu strækker sig over 125 år.

Allerede i 1841 stiftede fjorten dengang yngre herlovianere en herlovianerforening, der holdt møder to gange hver måned hos en traktør i Vimmelskaftet, København, hvor man spiste varm mad og spillede kort og skak. Skønt denne forening havde en lovbestemmelse om, at et bestyrelsesmedlem skulle være til stede ved møderne for at forebygge "brud på god tone og orden", bestod den kun få år - og ingen aner mere, hvad der blev af den.

Fra denne forening udsprang alligevel traditionen om at holde en fest på Herluf Trolles fødselsdag - så man kan fastslå, at Trollefesten er ældre end det egentlige Herlovianersamfund. Det blev stiftet ved en Trollefest den 14. januar 1850. Her oplæste major Ludvig Fasting ('1808) en

opfordring fra rektoren ved Realskolen i Århus om at yde understøttelse til en trængende herlovianer. Og majoren foreslog ved samme lejlighed stiftelsen af et Herlovianersamfund, der ved gaver eller rentefrie lån skulle hjælpe trængende kammerater - og dette forslag fandt så bred tilslutning i forsamlingen, at man regner det som stiftelsen af Herlovianersamfundet. Ludvig Fasting blev da også samfundets første formand. Et af de første medlemmer var for øvrigt skolens forstander - fra 1851 - lensgreve Frederik Marcus Knuth.

I 1875 kunne Herlovianersamfundet fejre sit 25 års jubilæum - og man gjorde det bl.a. ved at oprette et legat til understøttelse af afdøde herlovianeres trængende efterladte. Baggrunden var lidt kuriøs - man havde samlet en del penge sammen til en herlovianerenke i trange kår, men just som hun skulle have summen - 200 kr. - overrakt, giftede hun sig igen. Og så

måtte man jo finde noget at bruge midlerne til!

Samfundet havde nu 259 medlemmer - og 102 kom sammen til Trollefesten. Til stede var bl.a. forstanderen, geheimeråd Hall. Han holdt en smuk tale ved festen, hvor han indbød de ældre herloviaere til et besøg på Herlufsholm, så man kunne tage de mange forandringer i øjesyn: Klosterbygningen, der nu var totalt bygget om, og den storartede Museumsbygning.

Halvtredsårsjubilæet år 1900 (samfundet havde nu 430 medlemmer) blev et ret stort sus - det afholdtes på det dengang så fashionable sted Skydebanen i København. I bogen "Herloviaersamfundet gennem 100 år" omtaler man, at middagen bestod af dyresteg, leveret af Skolen - og lidt bittert hedder det: "Det hændte dengang ofte, at formanden selv måtte holde talen for stifternes minde, velsagtens fordi det ikke havde været muligt at opdrive nogen, der var villig til at påtage sig dette ikke helt lette hverv..."

Der var på det tidspunkt en vis knirken i Herloviaersamfundet - på grund af den gamle enkebaronesse Elisabeth Reedtz-Thotts initiativ med at samle de yngste af Herloviaersamfundets medlemmer til aftenelskaber i Det Thottske Palæ. Dette var sikkert uhyre velment fra den gamle baronesses side, men mange af de yngre erklærede, at de "ikke ville gøre hoveritjeneste for bourgeoisiets døtre" - og (som der står) de mest røde foretrak at holde sig væk fra denne "reaktionens højborg".

Trolle- og 125 års jubilæumsfesten blev afholdt den 18. januar i Assurandørernes Hus, København. "En vakker forårsdag" arrangerer Herloviaersamfundet en jubilæums-skovtur til Herlufsholm. Rantzau

Minder

Der dukker jo stadig små episoder op fra hine herlige dage på Sorø; i min alder (nærvæd 80) er ens jævnaldrende kammerater "faret heden", så de kan vist ikke blive stødt over afsløringer.

Vi var en lille klike, der nu og da besluttede at fejre et eller andet ved en festmiddag på Ægir. Festmiddagen bestod i en eller anden kødret (dåsemad) med stuede ærter og gulerødder og dertil rødvin - men for at købe ind skulde man skaffe finanser.

Det sidste år kom foråret og man kunde sælge sin vinterfrakke, men marskandiseren krævede en lap papir med en forældre's tilladelse, det kom vi udenom idet jeg skrev: "Hermed giver jeg Sven min tilladelse til at sælge sin vinterfrak-

ke" og jeg underskrev med mit navn Einar Lütchen-Lehn og fik en lignende tilladelse fra Sven. Marskandiseren undersøgte ikke om jeg var Sven's far og han min far. Vi mente ikke at vi havde begået noget forbryderisk og vi holdt festen uden bekymring.

Festen forløb glimrende og bagefter fingerede vi på hjemvejen at vi var i "løftet stemning" (fire om en flaske rødvin kunde vist ikke have skabt fuldskab). Året efter fortalte vi rektor om hændelsen og han spurgte hvorfra vi havde fået ideen, vi meddelte ham at på Elevbiblioteket fandtes en bog "Stilk & Co", der omtalte elevens bedrifter på en engelsk kostskole. Jeg tror at bogen endnu findes på elevbiblioteket, det lønner sig at få ideer fra fritidslæsning!

Einar Lütchen-Lehn (S 1916)

LEGATER

Ansøgninger om de nedennævnte legater skal inden udgangen af februar måned 1975 indsendes til direktør, cand. jur. Svend Clausen, Amaliegade 21 A, 1256 København K., stiledet til Soransk Samfund med angivelse af, hvilket legat, der søges. Der findes ikke særlige ansøgningsskemaer, men i ansøgningen må der redegøres for, hvad legatet ønskes anvendt til, samt for ansøgerens økonomiske forhold.

1. Fhv. handelsskoleejer og forstander Valdemar Petersens legat for unge mennesker, der er udgåede fra Sorø Akademis Skole med realeksamen.
Fortrinsret har sønner af borgere i Sorø by eller landdistrikt samt sådanne, der går handelsvejen.
2. Støttefondet for gamle Soraneres efterladte.
Legatet kan søges af gamle soraneres efterladte. Fortrinsret har enker med børn.
3. Mølleejer Frederik Jørgensen og hustrus legat.
Legatet kan søges af en soraner til uddannelsesformål, eller af gamle soraneres trængende enker.
4. Forstkandidat Gustav Hoff-Hansens legat.
Legatet kan søges af en værdig trængende, ældre soraner og uddeles for en 5-årig periode.
5. Ingebjørg og Poul Suhr-Henriksens legat.
Legatet kan søges af trængende gamle soranere eller af soranere til uddannelsesformål eller gives til sådanne formål, der skønnes af betydning for Sorø Akademis Skole eller Soransk Samfund.
6. Soransk samfunds 100-års jubilæumslegat.
Legatet kan søges af nuværende eller tidligere elever eller lærere.
7. Digteren, cand. jur. Aage Krarup Linds legat.
Legatets formål er at bekoste eller yde tilskud til udgivelse af kvalificerede arbejder af kunstnerisk, videnskabelig eller praktisk art og kan søges af personer, der i mindst tre år har været elev på Sorø Akademis Skole, eller som er eller gennem en årrække har været lærere ved skolen.

Svend Clausen.

„De bør forelske Dem!”

Jeg mindes en gang fra først i trediverne, at jeg så en yderst charmerende film med ovenstående titel. Skuespilleren Henrik Bentzon (S 1913) havde hovedrollen; men ikke blot hans mesterlige og naturlige fortolkning af begrebet forelskelse, og hvad dette indebæret, hensatte mig i begejstring! Hele filmens ånd og tone og mange fortræffelige medspillere gav det opladte sind en løftelse og rigdom, jeg aldrig kan glemme!

Nu er det slet ikke min mening på dette sted nærmere at give en udredning af filmens handling, der foregik på landet og i et efter datiden typisk høst-miljø, vist nok et sted i Nordsjælland. Det helt betydningsfulde i min oplevelse af filmen blev den menneskelige varme og forståelse, der forenet med godt humør og dagligdagens mindre skærmysler til sammen skabte et uforglemmeligt billede på dansk landmands- og mennesketilværelse, som man nu næsten kun kender i poesi, skuespil, ældre films som den omtalte, og naturligvis i en hel del brillante skildringer af forskelligt indhold fra vor litteratur. Naturligvis mener jeg ikke, at den ånd og tone, jeg sætter så umådelig højt fra filmen "De bør forelske Dem", i bund og grund skulle være forsvundet. Men det er desværre min overbevisning, at der kun i meget ringe udstrækning nu om stunder overhovedet er interesse for den "melodi" i tyvernes og tredivernes Danmark, som foruden den nævnte film og adskillige teaterstykker gav humør og livsglæde. Man kan her udmærket anvende det kendte udtryk: "Melodien, der blev væk!"

Dette mit synspunkt har intet at gøre med et ønske om, at alle datidens forhold skulle kaldes gode eller eftertragtellesværdige, men kun en konstatering af, at noget uhyre værdifuldt i tilværelsen fortolkes gennem de nævnte ting, og at meget afgjort er gået tabt!

I sig selv er næppe noget andet i livet skønnere end mennesker, der står last og brast om noget værdifuldt. Er det unge forelskede, talen drejer sig om, kommer også det direkte seksuelle ind i billedet, og dette kan være både skønt og ægte. Der er ikke i sig selv noget grimt eller forkert ved en stærk seksualfølelse over for den, man er forelsket i. Tværtimod. Og det er en ganske naturlig ting. At der er megen "udenoms-seksualitet", der med rette kan angribes, er en helt anden historie!

Inden jeg afslutter disse betragtninger, kan jeg ikke lade være med endnu en gang at vende tilbage til det, som jeg mindes

Henrik Bentzon for, skønt det nu går over til en helt anden slags erindring end den om filmen.

Det drejer sig nemlig om min skoletid på Sorø Akademi. Det var i tiden 1911-13, da jeg gik i 3. og 4. mellemskoleklasse og min yngre bror, Egil, et par klasser lavere. Det var sådan dengang, at alle mellemskoleklasserne sammen med gymnasieklasserne havde en ugentlig lørdagstime i sang sammen. Det var et blandet kor med de fire stemmer: sopran, alt, tenor og bas. Jeg elskede disse sangtimer, der blev ledet af den fremragende organist og sangpædagog Valdemar Tscherning. Imellem bas-sangerne var Henrik Bentzon, og hans pragtfulde malmrøst var mig uforglemmelig. Når Tscherning gennemgik indøvelsen af de forskellige melodier, sad min bror og jeg i reglen og stirrede intenst på "basserne", men ganske særligt på Henrik Bentzon. Det var navnlig, når de rigtigt dybe toner skulle tages! Så kunne han i modsætning til de øvrige, der sang bas, hæve hovedet, mens de andre måtte sænke det! Det imponerede os meget, også i den forstand, at der var noget smittende og provokerende i det - på sin egen façon.

En bestemt svensk sang om et dampskibs afgang, idet en ung pige står på kajen og vinker til sin bortdragende hjertenskær, gjorde et særlig stærkt indtryk på os. Sangen begynder sådan:

"Sätt maskinen i gång, hr. kapten!"

Senere i teksten lyder det (frit efter hukommelsen!) sådan:

"Jag flyger bort från min älskling där,
men hennes bild jag i mit hjärta bar.
Kanske fäller hon en känslans tår,
ack, dess mening jag väl förstår!
Trofäst som böljan kysser stranden,
så vel jag älska, ja, ja så vel jag älska,
så har jag ju älskat förr!"

Man må tilgive mig, hvis hvert enkelt ord ikke er helt korrekt.

Nu var det sådan, at bas-stemmerne ved den sidste linie ender med dybe F. Bentzon hævdede hovedet frit i vejret, mens det lød:

"så har jag ju älskat förr".

Når det dybe F nåedes i ordet "förr" af de samlede basstemmer, og Bentzon stod der med sit løftede hoved, mens de andre var nødt til at sænke det, gik der som et slags beundrende gys gennem mit sind!

Ja, sådan kan en erindring skabes af noget i sig selv ret betydningsløst. Men for min bror og mig blev det det ikke.

Det inspirerende i sangen som sådan var naturligvis medvirkende. Det var for mig, som al forelskelsens og kærlighedens ynde lå gemt i de ord, hvis vellyd og skønhed det blandede kor skulle fortolke!

Gunnar Dam (1913)

J. S. Bach

Sorø menighedsråd har, i forbindelse med fremførelse af samtlige orgelværker af Johann Sebastian Bach i Sorø kirke (12 torsdags-koncerter klokken 20, fra den 10. oktober 1974 til den 15. maj 1975 inclusive) med Knud Vad (S 1955) ved orgelet (se SB 1974:51-52, 67-68, 98-99, 104), udgivet et fortræffeligt hæfte (60 sider, kr. 10.-) med udførlige oplysende noter (udarbejdet af organist Hans Krarup, Haslev) til hvert enkelt af de 186(!) værker. I forordet begrundes Knud Vad sin beslutning om at påtage sig den overordentlig krævende opgave; i tilslutning hertil findes en kortfattet biografisk oversigt over Johann Sebastian Bachs liv og virke; på hæftets bagside findes kildefortegnelse samt Sorø-orgelets disposition. - Hæftet bør findes i enhver Bachelskers samling!

Rantzau

Billetsprisen til én koncert er 10 kr. (studerende 5 kr.); der findes to rabatordninger: 6 koncerter for 50 kr. (studerende 15 kr.). I begrænset omfang er der ved koncerterne lejlighed til at leje noder.

Dansk Præstehistorie

"Dansk Præste- og Sognehistorie" - således som den blev startet for næsten 25 år siden af Paul Nedergaard (S 1914) - fortsætter også efter hans død i 1970. I dag mangler kun Haderslev stift, men det kommer, udarbejdet af Patronatet, og vi har nu foran os det første eksempel på, at Patronatet fortsætter hvor Nedergaard slap. Supplementshefte I, dækkende København og Helsingør stifter, er udkommet, og det er med vemod, at vi ser at den, der underskriver på Patronatets vegne, er den nylig afdøde provst Jens Juul Sørensens (S 1915), som i FRATERNITAS SORANA havde en god og positiv støtte. Tilbage i Patronatet sidder vore 2 gamle soranere Aage Dahl (S 1911) og Otto Vilh. Sommer (S 1937).

Supplementsheftet er af samme høje karat, som alt hvad Nedergaard beskæftigede sig med, og med rette står hans navn på omslaget. Hæftet rummer et væld af navne og årstal, og hvis man overhovedet tør kritisere et så fornemt værk, må det være på ét punkt: man savner et register bag i bogen. Thi hvad er et personalhistorisk værk uden register?!. Ved gennemlæsning finder man mangan god soraner og noter bl.a. at Jens Christian Chemnitz (S 1953) er blevet landsprovst for Grønland, samt at Helge Taggatz (S 1963) er udnævnt til præst i Sengeløse.

Erik Sanders (S 1941)

Nikkor 24 mm

Forarbejdet til en ny SORØ BILLED-BOG er nu påbegyndt. Til vidvinkeloptagelser søges et 24 mm Nikkor-objektiv.

Sven Gerner Andersen

Banevej 16

4180 Sorø.

Telefon: (03) 63 15 26

Sorø Kunstmuseums Venner

Gamle soranere gøres opmærksomme på Foreningen "Sorø Kunstmuseums Venner".

Det årligt indkomne kontingentbeløb stilles til rådighed for Sorø Kunstmuseum til indkøb af kunstværker. Staten yder et tilskud af samme størrelse som "Vennerne"s indbetaling. - Støt museet ved at tegne medlemskab! Indbetaling sker til

Foreningen
Sorø Kunstmuseums Venner,
Kassereren,
Ingemannsvej 13,
4200 Slagelse

Årligt kontingent kr. 15.-; livsvarigt kontingent kr. 150.-.

Årsskriftet 1974

"Årsskrift fra Sorø Akademis Skole for Skoleåret 1973-74 ved Arne Østergaard", (Billes Bogtryk, Sorø 1974, 44 sider), adskiller sig i format og udstyr ikke fra årgang 1971, hvor formatet ændredes fra det traditionelle 12,5 x 20 til 15 x 21 cm.

Indholdets disposition er den samme som i årsskrift 1973 (anmeldt af Poul Schjærff (S 1908), SB 1973:87), dog mangler indholdsfortegnelsen i 1974; I: Skolen. Historisk oversigt. II: Lærere og funktionærer. Lektorerne J. Damgaard Sørensen og Ole Gad (S 1923) meddelt afsked på grund af alder fra 31. juli 1973 at regne, adjunkt Jens Brückner søgt afsked pr. 31. juli 1973; fra 1. august 1973 er adjunkt, fru Vibeke Linnemann-Schmidt ansat som adjunkt, og cand. scient. Anders Wamsler ansat som adjunkt på prøve. Organist Ebbe Truelsen (S 1957) har virket som vikar for adjunkt Knud Vad (S 1955) under dennes orlov og har endvidere forestået en del af musikundervisningen for alumner. Ved skrivelse af 30. april 1973 er det meddelt økonomiinspektør H. Aa. Kaad, økonomibetjent Karl Hermansen og økonoma, fru Carla Carstensen, at deres stillinger er ændret til tjenestemandstillinger.

Efter en oversigt over fag- og timefordelingen 1973/74 (lærerrådsformand er nu adjunkt N. Bille Hansen mod tidligere lektor S. Stevens Hansen) følger III: Eksaminer 1973. Eleverne anføres i alfabetisk rækkefølge uden eksamenresultater; herefter bringes en oversigt over karaktersystemet: fra 13 (den usædvanlig selvstændige og udmærkede præstation) til 0 (den helt uantagelige præstation). Kapitel IV: Eleverne, anføres klassevis i alfabetisk orden med fødselsdag og hjemsted; de ældste klasser først, de yngste sidst. Elevantallet var den 1. april 1973: 341, det samme som året forud. Skolens elevtal ved udgangen af marts 1974 var 339 (marts 1973: 341). Efter elevfortegnelsen følger en oversigt over timefordelingen 1973-74, her er kun små forskelle fra 1972-73: i 2r er latin som sædvanlig valgfrit, men de ikke-latinlæsende får nu helt fri; i 3r, hvor matematik er valgfrit, får ikke-matematiklæsende regning. Kapitel V: Undervisningen, giver de sædvanlige fyldige oplysninger om læste pensa. En sammenligning med tidligere års oplysninger - og en udførlig analyse - turde være på sin plads, men kræver flere artikler. Emnet afspejler i eminent grad tiden og dens krav. Det bør anføres, at faget musik viser en righoldighed som imponerer. Ingen kan i dag påstå at der ikke er givet dem mu-

ligheder i skolen for musikalsk udfoldelse! Afsnittet "Gymnastik, svømning, boldspil og fri idræt" er en slags sports-dagbog indenfor de nævnte idrætsgrene. Skoleholdet har i 1974 fået en ny træner i den tidligere elev på Akademiet Hans Wille Jørgensen (S 1942). Som fællestimmer i 2. og 3. ghar været afholdt en række arrangementer: én koncert ved Julie Felix og en ved Stefan Grossman. Johannes Møllehave har holdt foredrag om "Søren Kierkegaard læst i dag", og Hermod Lannung (S 1914) har talt om FN; skuespilleren Søren Elung Jensen har læst op. I samarbejdsudvalget står som elevrepræsentanter: Birgitte Vænggård (2 xN), Jens Gunder Klokhøj (2aN) og Erik Frimann Larsen (2ar). Lærerrådets repræsentanter er: adjunkterne N. Bille Hansen, K. E. Koch og Steen Jensen.

I Kapitel VI: Biblioteker og samlinger, oplyses at bogbestanden på skolebiblioteket den 31. december 1973 udgjorde 75.339 bind (en tilvækst i 1973 på 206 bind) plus intet mindre en 18.331 skoleprogrammer. Antallet af lånere i 1973 var 211, hvoraf 127 elever (1972: 219, 145); der er i 1973 udlånt 4.912 bind, heraf 2.326 til elever (1972: 4.866, 2.543). Bibliotekar er lektor Svend Ranvig (S 1935). Bogudvalget består af rektor Arne Østergaard (S 1929) og lektorerne L. Balslev, E. Th. Lind, Erling Pihlkjær og P. F. Truelsen. Assisterende bibliotekar er fru Signe Blem; mere end fire sider optages af en udførlig fortegnelse over nyanskaffelser, hovedsagelig faglitteratur (skønlitteratur ialt 25 titler). Den fysiske samling ledes af lektor Hemming Andersen, den naturhistorisk-geografiske samling af lektor P. F. Truelsen.

I kapittel VII: Alumnatet, oplyses blandt andet at der er 161 alumner i 1973 (1972: 170), hvoraf 40 bor på ældste afdeling i Rektorgaarden (1972: 40); 21 bor på yngste afdeling "Vænget" (1972: 30) og 20 i hvert af "Det nye alumnat"s femhuse (1972: det samme). I kapittel VIII: Optagelse af elever, anføres opholdsafgiften (fra 1. august 1973) for alumner, der for en skattepligtig forældreindkomst på indtil 30.000 kr. er 0 kr.: for en indkomst på over 100.000 kr. beregnes en opholdsafgift på 8.772 kroner og 50 øre (i 1972: 8.400 kr.). Under IX: Stipendier, redegøres for uddelingen af en lang række stipendier, hvoraf nogle i dag er skrumpet ind til symbolske småbeløb f.eks. 68 kr., 70 kr., 156 kr.! Efter stipendierne redegøres for forhold vedrørende skoleforsømmelser, latin

i 2. real, valgfrie fag i 3. real, og grendeling efter 1. gymnasieklasse (sK = engelsk og tysk; sN = latin og græsk; mF = matematik og fysik; mN = biologi med biokemi og geografi). Kapitlerne X: Skolens dagbog og XI: Skoleårets afslutning er de sidste

i årsskriftet, på hvis næstsidste side (42) rektor meddeler at der fra den 24. marts til den 1. april 1975 er påskeferie; dagene den 16. april (Dronningens fødselsdag) og den 5. juni (grundlovsdag) er fridage, og fra den 23. juni til den 8. august er der sommerferie. Rantzau

Jul i Sorø 1974

Den 22. årgang af "Jul i Sorø" (44 sider, kr. 16.50) - gennem alle årene udgivet og redigeret af redaktør Osc. Lunell i Sorø - fremtræder i sædvanligt stateligt format og i nydeligt udstyr: omslagets forside er denne gang prydet med et hyggeligt billede, "Julestemning i Ingemanns stue på Egnsmuseet, Storgade 17", fotograferet af Sven Gerner Andersen (R 1945), der også er mester for bagsidens stemningsfulde billede "En vinterdag i skumringstimen indenfor Klosterporten". Sjællands Tidende, Slagelse, står for clichéer og omslag, og Sorø Bogtrykkeri har ydet storartet håndværk.

Indholdet er som sædvanlig vidtspændende og interessant; det eneste der motiverer hæftet som et (årligt tilbagevendende) jule-hæfte er den indledende artikel, "Paradisvejen er funden", hvor sognepræst ved Sorø Kirke (kaldet tilembedet den 17. februar 1974) pastor Benni Nordberg-Hansen kortelig skriver om julens evangelium: Jesus har vist os vej - han er vor frelser.

Skovtaksator Børge H. Larsen, lindum Skovridergaard, Hobro, beretter om et "Strejftogt gennem Sorø Akademis 1. skovdistrikt". Man har efter læsningen lyst til straks at tage ned og følge forfatteren til de kendte men nu så forandrede steder. Skoven er jo i stadig forandring: hvor den før var gammel, høj og åben, er den måske nu fældet, og ny, ung skov er vokset op, lav og tæt. Intet er status quo i skoven.

Fabrikant Aage Christensen, Sorø, bringer en herlig - men desværre alt for kort! - artikel "Dreng i Sorø for 60 år siden". En godbid for dyrkere af "gamle Sorø-dage"!

Ejner Nielsen, forhenværende bankkasserer, og tandlæge Niels Steen Jensen (S 1956), begge Sorø, skriver oplysende om Sorø Sejlforening gennem 100 år. Artiklen afsluttes med en liste over samtlige formænd og deres funktionsperioder.

Redaktør Knud Sønderup, Sorø, beretter om de lykkelige der "dyrker deres sport i smoking og laksko": sportsdan-

serne. Dans er jo nu optaget som idrætsgren på lige fod med alle andre. Bare Sønderup nu ikke får på puklen her i kvindeåret: ikke én af de mange søde piger, man ser på billederne, synes at have laksko på ... endsige smoking ...!

Redaktør Jørgen Blix, Sorø, tager "Den gamle hærvej - nu i udkanten af Sorø" under kyndig behandling. Blix beretter spændende om et emne der interesserer alle: historie som "levende fag", historie "i marken" - "her skete det - her færdedes vore forfædre."

Murermester Adolph Sørensen, Sorø, fortæller i anledning af idrætsforeningens "Freja"s 50 års jubilæum levende om foreningens indsats, Frejafesterne og de populære amatørkomedier og revyer. En række udmærkede fotografier må fryde enhver der dyrker Sorøs sportshistorie. For at blive ved sporten: Formanden for Sportsrådet, sparekassedirektør Henning Malmberg (1942), Sorø, bringer en fortræffelig oversigt over sportsudfoldelsen i Sorø i 1974; artiklens overskrift indeholder en forståelig beklagelse: "Slemmt at den nye Sorø-hal forsinkes et år - behovet for den er stort".

Af særlig interesse for den personalhistorisk interesserede læser er naturligvis billederne af skolernes afgangsklasser 1974: Sorø Borger- og Realskole, Sorø private Realskole og - hvilket har en privilegeret interesse for dette blads læsere: Sorø Akademis Skoles studentehold 1974. Men hvor er realisterne ...?

Et herligt fotografi, imellem hæftets mange, er "Konfirmander fra Sorø Borgerskole 1913", det sætter sandelig fortid og nutid i skarpt relief: dengang skulle børn helst ligne "små voksne", men samtidig ligner de (heldigvis) det de var: store børn! På billedet ser man i øvrigt også en nyansat lærer, Clausen, der er bedre kendt af soranere som sin tids kordegn Clausen ved Sorø kirke. Vestsjællands amtsråd og Kommunalbestyrelsen i Sorø er behørigt portrætteret, og dette gælder selvfølgelig også årets mærke-, fødsels- samt jubilæums-dage plus ansatte og (i nåde) afskedigede. Anker

Pedersen fortæller året i billeder: et storartet fotografi af lektor Poul Frode Truelsen - præsenterende en maske fra Sydhavsøerne (de udenlandske) - lyser op midt i mosaikken.

Vor gamle redaktør Poul Schjærff (S 1908) skrev i sin sidste anmeldelse af "Jul i Sorø" (SB 1973:144): "Traditionen tro orienterer dr. phil. V. Thorlacius-Ussing (S 1909) kyndigt og forstående om Sorø Kunstmuseums værdifulde ny-erhvervelser ..." - ordene gælder stadigvæk. Artiklen er smukt illustreret: C. W. Eckersbergs markante portræt af såvel konditor som major J. M. Aagaard (1818), Siegfried Neuhaus' landskabsbillede "Vej bag Sønderskoven ved Sorø" (1915), Knud Raaschou-Nielsens (S 1933) "Kirkegaard i Skelskør" (1972), Emil Gregersens "Interiør" (1972) og John Olsens fine akvarel "Havørneklo" (1957). Fotografierne af Henrik Starckes gruppe "Far, mor og børn" (ca. 1935) og Ulf Rasmussens buste "Pige fra Simmelkær" - begge arbejder i bronze - nævnes for en fuldstændigheds skyld.

"Jul i Sorø" - der desværre ikke mere kan fremskaffes komplet - er et vægtigt bidrag til Sorøs lokalhistorie. Hæftet bør ikke mangle på soranerens bord ... hvad enten det nu er jul eller ej. Rantzau

Kraks Blå Bog 1974

Jeg vil anbefale alle Soranere at læse Kraks Blå Bog 1974. Det tar præcis 78 timer og hvert minut er en nydelse! Efter bedste overbevisning findes der biograferet 152 Soranere, hvilket giver en Soraner-procent på 2. Heri er medregnet alle dem, som jeg har kunnet identificere som Soranere, selv om de i deres biografi dølger deres soranske herkomst! Af vore mange ÆRESSORANERE, som har fundet plads i den Blå Bog, er der kun én(!), der omtaler, at han er honorært medlem af vor gamle forening: Soransk Samfunds tidligere formand, Poul Lorenzen (S 1905).

Anmeldelsen af bogen får dog en helt speciel interesse for dette blads læsere, når man slår op i Soraner-Bladet for juli 1925, hvor Kraks Blå Bog for 1924(!) er anmeldt og hvor anmelderen fandt 121 Soranere - og oven i købet nævner dem ved navn! Den gang var Soranerprocenten 2 1/2, så, jeg beklager at konstatere, at det går tilbage! Om alt går vel, skal jeg tillade mig at orientere bladets læsere om procenten i næste årgang.

Erik Sanders (S 1941)

Sorø Akademis Skole

Årsskriftet har hidindtil været skolens "præsentationsskrift" udadtil. Med nye tiders nye krav til information har det vist sig nødvendigt at udarbejde en lille brochure, der skulle bringe en række kortfattede og påkrævede oplysninger for den, der søgte forbindelse med skolen. Hæftet foreligger nu (format A5, 16 sider, Sorø Bogtrykkeri, marts 1974), det er illustreret dels med fotografier dels med tegninger (af J. Ranvig (R 1961)). Omslaget forside fører Akademiets våben (i farver) og har endvidere en smuk tegning af Klosterporten; på bagsiden er anbragt et instruktivt kort over Sorø-egnen. Dobbelt-siden i midten af hæftet bruges til en fortræffelig tegning, i enkelt streg, af akademiområdet i fugleperspektiv; hver lokalitet af betydning er tydeligt markeret. Indholdet er klart disponeret: Skolens adresse, indmeldelse og optagelse, alumneplads, undervisning og bøger. Alumnerne, deres funktioner og alumnernes udstyr behandles, skolens legater og Statens uddannelsesstøtte nævnes ligesom ferie og fritid - herunder sport, bibliotek og frivillig undervisning i musik, gymnastik m.m.. Et interessant kapittel omhandler Skolens særpræg, her omtales traditionerne og uniformen. Hæftet slutter med en udmærket oversigt over skolens og stiftelsens historie, og i tilknytning til oversigtskortet på bagsiden findes en kortfattet men tilstrækkelig liste over Sorø-egnens seværdigheder. En udmærket præsentation af Sorø Akademis Skole!

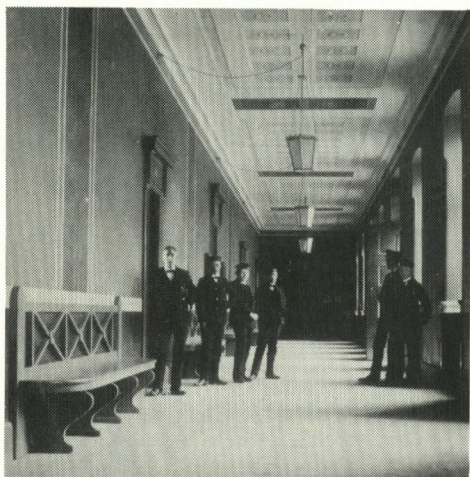
Rantzau

Holbergs bøger

Da Skandinaviske Antikvarboghandlere i fjor åbnede en udstilling i Helligåndshuset i København, blev det publiceret, at man kunne fremvise den eneste bevarede bog fra Holbergs bibliotek, som jo brændte ved Akademiets brand i 1813, nemlig Jacob Bidermanns "Utopia" med Holbergs rettelser og noteringer. Dette er imidlertid ikke korrekt, på Sorø Akademis Bibliotek findes førsteudgaven af Holbergs egen "Danmarks Riges Historie", der menes at have tilhørt digteren selv. I det første af i alt 3 bind har Holberg egenhændigt foretaget rettelser af sprogrensende art, f.eks. har han rettet descenderede til nedsteg, fortæller Akademiets bibliotekar, lektor Svend Ranvig (S 1935). Det anses for givet, at skriften er Holbergs, og formodningen støttes af den kendsgerning, at rettelserne er

respekteret i andenudgaven. At dette eksemplar af "Danmarks Riges Historie" ikke er blevet flammernes bytte, kan skyldes, at Holberg har overladt det til bogtrykkeren, så denne kunne foretage rettelserne, og af en eller anden grund er værket forblevet hos bogtrykkeren. En skønne dag er de 3 bind havnet i antikvarboghandler Herman Lynges Holberg-samling, som justitsråd F. L. Berg købte. Efter at have forøget den, skænkede han den i 1871 til Sorø Akademi, hvor hans broder overlærer J. A. Bang i en årrække var bibliotekar. Samlingen består af bøger af og om Holberg og regnes for en af de fineste Holberg-samlinger, der findes. K.M.

Camera sorana

Stengangen (ca. 1906)

Adjunkt Vilh. Gorm Hansen (ca. 1906)
 fot. Hakon Lindhard (R 1907)

Gamle soranere

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i februar 1975.

1. Hilmar Andres Møller (f. 1880), på Sorø 1893-94. Stadsarkitekt i Harburg ved Hamburg. Kan nogen oplyse noget om ham?
1. Direktør Jens Harboe (f. 1925), Arabia Center 82-463 HWY 111, P.O. Drawer 1787, Ludio, California 92201, USA.
7. Skoleleder Asger Neergaard (f. 1915), Grønsundsskolen, Gl. Landevej 27, 4850 Stubbekøbing.
11. Salgschef Gunner Holm-Petersen (f. 1915), Kirstinedalsvej 8, 2500 Valby.
13. Proprietær Th. Mayntz-Clausen (f. 1900), Johan Rantzaus Vej 7, Sø-Søby, 5610 Assens.
14. Proprietær Verner A. Henriques (f. 1890), Caroline Amalie Vej 126, 2800 Lyngby.
14. Overlærer Oluf Clausen (f. 1925), Langs Sletten 16, 2800 Lyngby.
15. Prokurist Jens Simmelkjær (f. 1925), Grants Allé 30, 2900 Hellerup.
18. Politimester Axel M. Bjerre (f. 1895), 6300 Graasten.
18. Mr. Svend Binder (f. 1905), 7 Cromer Rd. Beanmaris, Victoria 3193, Melbourne, Australien.
21. Filminstruktør Nicolai Lichtenberg (f. 1915), Irisvej 8, 3450 Allerød.
23. Politimester Aksel Krag (f. 1905), Rosengade 30, 8300 Odder.
24. Pastor emeritus Olaf Krog-Meyer (f. 1900), Skovvangsvej 7, Strøby Egede, 4600 Køge.
24. Stadsarkitekt Børge Fyhr-Johansen (f. 1915), Cederborghs Väg 6, S-22365 Lund, Sverige.
24. Overlæge Arne Richter Nielsen (f. 1925), Solhøjsvej 58, 9250 Gug.

27. Vicedirektør, cand. jur. Henning Blume (f. 1915), Halls Allé 1 A, 1802 Kbhn. V.
27. Direktør Erik G. Nielsen (f. 1915), P.O. Box 92, Empangeni, Natal, Sydafrika.
28. Speciallæge Ib Søndergaard (f. 1915), Aabrinken 118, 2830 Virum.

Soransk Samfund lykønsker også to af Skolens lærere, der har rund fødselsdag i februar 1975:

2. Lektor Gunner Goeskjær (f. 1925), Søgade 12, 4180 Sorø.
22. Gymnasieoverlærer Elkana Grønne (f. 1925), Søgade 20, 4180 Sorø.
A.K.R.

Hermod Lannung (S 1914), advokat, fhv. borgerrepræsentant, folke- og lands-tingmand og FN-delegeret, er netop blevet udnævnt til æresmedlem af Den liberale Verdensunions hovedbestyrelse sammen med den tyske forbundspræsident Walter Scheel. Lannung var som Det radikale Venstres repræsentant med til at stifte den liberale internationale i Oxford lige efter den anden verdenskrig og har været vicepræsident lige siden. Nu er han på denne post afløst af fhv. kulturminister K. Helveg Petersen. På årskongressen i Firenze, hvor skiftet fandt sted, var Lannung som organisationens grand old man genstand for stor hyldest. Han er så le- bendig som nogen, både internationalt og hjemme. Men hvad, han er jo også kun 79 år.
(Berl.Tid. 14.10.74)

Knud Raaschou-Nielsen (S 1933), har på "Kammeraterne"s udstilling i Den Frie ved Østerport i København, den første dag solgt et olie-billede til Statens Museum for Kunst.

Knud Raaschou-Nielsen hænger på en halv snes museer - kunstmuseet i Sorø, Randers, Maribo, Tønder, Vejle, Sønderborg, Frederiksborg slot, Bymuseet og museet i Rostock - og har solgt adskillige billeder til Ny Carlsbergfondet, Statens Kunstfond m.v. - men det er det første billede, han har solgt til Statens Museum for Kunst.

Billedet er et landskab fra Egegårdens marker, et halmafbrændings-billede, hvor gult er sat op mod sort, og i baggrunden ser man ud over Tystrup sø.

Til Danmarks Radios Kunstforening solgte Knud Raaschou-Nielsen ligeledes på udstillingens første dag et olie-billede af landskabet ikke langt fra hans hjem, skovfogedgården "Sørensminde" i Broby vesterskov. Ny Carlsbergfondet købte fra samme udstilling et landskabsbillede med motiv fra Kongskilde.

(Sjæl.Tid. 12.10.74)

Erik Hammerich Damm (S 1939), overlæge, er, efter fra 1959 til 1974 at have ledet Centrallaboratoriet på Skive Sygehus, pr. 1. juli 1974 udnævnt til overlæge ved Klinisk-kemisk afdeling på Centralsygehuset i Esbjerg.

Jens Kaastrup-Olsen (S 1940), administrerende direktør for Louis Poulsen & Co. A/S, fejrede 25 års jubilæum den 1. november. Han er først og fremmest kendt som inspirator til sit firmas fremragende kollektion af belysninger, frem for alt PH-lamperne, men også talrige andre modeller, skabt i samarbejde med en lang række arkitekter. Ud over sit arbejde i firmaet har han blandet sig i mange ting, også uden for branchen. Han er formand for Kunst på Arbejdspladsen, han har været med til at redde Allé-Scenen, til at bringe Den Permanente på fode og til at sikre "Information"s fremtid. Og så er han formand for PH-fonden, der nu har uddelt næsten trekvart million kr. som anerkendelse for indsats i Poul Henningsens ånd.
(Berl.Tid.)

Christian R. Hunderup (1944), direktør for Burmeister & Wain Skibsbyggeri Akts., meddeler i et nytårsbrev samtlige medarbejdere, at værftet ikke længere har økonomiske reserver at trække på. Vort sikkerhedsnet - siger Hunderup ifølge Politiken den 3. januar 1975 - er revet bort under os; 1974 vil give et kæmpeunderskud på ca. 100 millioner kroner, derfor bliver der ikke plads til lønforhøjelser i 1975. Det er tvungende nødvendigt med en sanering af økonomien, hvis værftet skal have en fremtid.

Aage Gorm Niegaard (R 1947), toldinspektør i Direktoratet for Toldvæsenet, er, efter finansministerens indstilling ved kongelig resolution af 24. oktober 1974, udnævnt til kontorchef samme sted fra den 1. oktober 1974 at regne.

(Statstidende 1.11.1974)

Soraner-grammofonplade

Da der er kræfter i gang for at få indspillet en ny grammofonplade med sang og musik fra Sorø Akademis Skole, vil vi gerne høre, om du er interesseret i at købe en sådan plade.

Den vil blive indspillet af Chorus Soranus under ledelse af Knud Vad og kommer til at indeholde konfirmationskantaten, et antal morgensange samt naturligvis dimissionssangene og overskæringssangene. Eventuelle supplerende forslag modtages meget gerne. Prisen kommer formentlig til at ligge omkring 50-55 kr.

Da vi er interesserede i at vide, om der er økonomisk basis for en sådan udgivelse, beder vi dig om, hvis du er interesseret, at give os et foreløbigt tilsagn. Skriv eller ring til:

Hans Kiesow
Adelgade 1, 3, 34
1304 København K
(01) 15 08 63

Komiteen til Høinelse af de skønne
Soranske Sæder

Hans Kiesow Vinnie Larsen
Per Salling Karin Mortensen
 Paul Rantzau

Soranske noter

BILLEDET PÅ FORSIDEN

Det smukke vinterbillede af Klosterporten er malt i 1922 af Aage Trolle Blumensaadt (f. 1889, R 1905, d. 1939), der efter at have været i tømmerlære blev uddannet i sang, han optrådte på Dagmar-teatret og turnerede nogle sæsoner med Oda Nielsen, men malerkunsten havde tag i ham, han arbejdede nogle måneder i 1918 hos Harald Giersing, drog på studierejser til Tyskland og Frankrig (1920) og Norge (1928).

Blumensaadt udstillede på Charlottenborg (1920-25) og arrangerede med mellemrum private udstillinger; omkring 1920 tog han, der også virkede som journalist, fast bopæl i Sorø, hvor han i perioder virkede som vikar i tegning på Akademiet.

Den væsentligste del af Blumensaadts arbejder er landskaber med motiver fra Sorø-egnen. Indrykningen er betalt af advokat Max Ebert (S 1935), som Soraner-bladet hermed kvitterer for med en hjertelig tak!

SORANER-BLADETS FORSIDE er opstået udi nyt typografisk lys: ordet SORANER - for incarnerede soranere det lifligste ord på dansk - er fremhævet; nummer-betegnelserne - der i forvejen findes under tegningen på bladets første side - er fjernet, så der bliver bedre plads til forside-illustrationen.

En række gymnasieskoler har i 1974 konstateret en nedgang i elevtallet på indtil ti pct., men på Sorø Akademis skole er der tværtimod flere elever end i 1973. Det nye skoleår begyndte med 358 elever, og det er en snes elever mere end sidste år, oplyser rektor Arne Østergaard i følge Sjællands Tidende den 12. august 1974.

I de nye 1. gymnasieklasser startede 86 nye elever, 44 sproglige og 42 matematikere. De to sproglige 1. gymnasieklasser er lidt større end sidste år, de matematiske næsten lige så store.

Skolen har i 1974-75 to realklasser på hver 16 elever. Sidste år var der kun en realklasse med 17 elever.

Samtidig med det nye skoleår startede en ny lærer på Sorø Akademis skole. Det er adjunkt, cand. mag. Lars Kelstrup, Birkerød, der underviser i engelsk og historie. Der er tale om en udvidelse af lærerstabten.

Saneringer i Sorø. Rolighed nr. 19 er sammen med ejendommen på hjørnet af Østergade købt af kommunen med henblik på sanering og gadeudvidelse. Nr. 19 rives ned i første omgang.

I den anden ende af Rolighed har Sorø Sparekasse "Bikuben" købt ejendommen Rolighed nr. 5 af fhv. hotelejer K. H. Jensen, tidl. Kong Frederik. Til ejendommen hører et lille havehus, begge huse vil blive pudset op og malet gule i samme farve som Sparekassens store nybyggeri, så der dannes en bygningsmæssig indramning af Sparekassens parkeringsplads i Rolighed.

Kommunen har endvidere købt Søndergade nr. 16 af købmand G. W. Nielsen, der har drevet forretning i ejendommen i snart 24 år. Naboejendommen, nr. 18, er ligeledes erhvervet, begge med nedrivning for øje. Byrådet har vedtaget at

sælge jorden på Søndergades østside med henblik på nyt byggeri, hvis karakter er ret nøje fastlagt i kommunens byplan. Sorø Akademi har fået tilladelse til at nedrive Søgade nr. 5, der stilmæssigt falder udenfor den gamle husrække, der iøvrigt bevares. På stedet skal opføres en ejendom, der harmonerer med omgivelserne.

(Sjæll. Tid. 21.10. og 21.11.74)

Flommen. Ifølge Sjællands Tidende d. 15.11.74 vil Sorø Akademis Stiftelse gå ind for en fredning af Flommen uden at kræve erstatning; der er således tale om en såkaldt frivillig fredning (se SB 1974: 91) Stiftelsens direktion havde onsdag d. 13.11.74 et møde med den lokale repræsentant for Danmarks Naturfredningsforening pens. lektor H. G. Beck (S 1923) og foreningens direktør Sune Ebbesen, man gennemgik et udkast til en fredningsdeklaration, som naturfredningsforeningen har udarbejdet. Foreningen har tilkendegivet, at den vil rejse fredningssag vedrørende Flommen for at hindre gennemførelsen af en flomvej. Efter at enkelte ændringer i udkastet er foretaget, skal foreningen udarbejde den endelige deklaration, som formentlig kan godkendes skriftligt af Sorø Akademis Stiftelse uden yderligere møder. Stiftelsens administrator, kontorchef N. Thye, oplyser, at man forinden mødet havde orienteret Sorø kommune om dette og om hvilken stilling, man agtede at indtage. På et spørgsmål om hvilke konsekvenser det vil få for en flomvej, svarede borgmester Ib Trojborg: "Såvidt jeg kan se, vil det ingen konsekvenser få. En vej, der berører Flommen, skal under alle omstændigheder forelægges fredningsmyndighederne. Jeg kan ikke se, hvad man vil opnå med denne fredning. Jeg tror, man skal tage det koldt".

K.M.

Regensen. Sorø Akademi vil nu forsøge at udleje to af stiftelsens gamle huse, meddeler Sjællands Tidende d. 15.11.74, det drejer sig om Regensen og det lave, gamle hus ved siden af, Torvet nr. 5. Man er interesseret i et langtidslejemål til folk, der vil restaurere dem, fordi stiftelsen ikke selv ejer midler hertil. Man tænker sig et lejemål på 30 år. Stiftelsens direktion har besluttet at udleje de to ejendomme til en lille leje, men til gengæld skal lejerne kunne sikre, at ejendommene bliver restaureret, siger stiftelsens administrator, kontorchef N. Thye. De pågældende lejere vil få tilladelse

til at optage lån i ejendommene og lejemålet bliver så langt, at lejerne kan nå at afskrive de lån, de har optaget til ombygningsudgiften med sikkerhed i ejendommene. Miljøforeningen i Sorø, der har været interesseret i at leje Torvet nr. 5, har opgivet dette hus, det er i en meget elendig forfatning (man anslår at de første 200.000 kr. til i standsættelse er nødvendige), i stedet for koncentrerer man sig nu om at skabe interesse om at få indrettet Regensen som medborgerhus. Indretningen af Regensen - hvor et nyt hus faktisk skal bygges inden i den restaurede "skal" - vil koste et millionbeløb.

Der har været en del interesserede for at se på Torvet 5, oplyser ejendomsmægler Mogens Due, Sorø, der har de to ejendomme i kommission. Der har bl.a. været nogle, der ville indrette forretning, men Akademiet er ikke interesseret i at få en forretning ind i huset, højst liberalt erhverv. Men der er stadig flere interesserede.

Derimod er interessen ikke stor for Regensen, der er et mere uoverskueligt projekt. Blandt dem, der har set på Regensen, er højesteretssagfører Jonas Bruun, (S 1929), administrator for Vemmetofte kloster, der sammen med klostrets arkitekter har set på, om der kunne indrettes værelser for konventualinder, men tanken blev opgivet, da man så ejendommen.

Det 3-mands udvalg, der er nedsat på initiativ af Miljøforeningen, bestående af direktør, arkitekt Bent Ankarfeldt, amtsrådsmedlem, redaktør Osc. Lünell, formand for Foreningen Kunstmuseets Venner, og kontorchef Erich von Massenbach (1942), repræsentant for F.O.F. har derimod arbejdet effektivt og dels forhandlet med Sorø kommune, dels lavet skitser og planer for Regensens indretning og anvendelse som medborgerhus og aftalt møde med direktionen for Sorø Akademis stiftelse i midten af januar.

I mødet med stiftelsen vil også borgmester Ib Trojborg og formanden for kulturelt udvalg, Else Nedergaard deltage, idet man bl.a. vil undersøge, om kommunen kan få lejemålet på Regensen. Det udelukker ikke, at der dannes en selvejende institution til støtte for indretningen og driften af medborgerhuset "Regensen".

"Jeg mener, at det nu drejer sig om at skabe interesse om sagen og derefter oprette en selvejende institution", siger Osc. Lünell til Sjællands Tidende den 14. december 1974. "Jeg kunne tænke mig, at man bad de foreninger og institutioner, der er interesserede, om at bidrage med hver 500 kr., og at man desuden tegnede personlige obligationer og lavede en række arrangementer for at skaffe penge. Vi

har udarbejdet en rapport over alt, hvad vi mener, huset kan benyttes til. Vi opregner seks forskellige slags udstillinger, bl.a. specialudstillinger fra kunstmuseet og egns museet, børneteater - både børneteater og opfølgende teater - vise- og oplæsningsaftener. Vi forestiller os i øjeblikket, at nederste etage indrettes til udstillingsformål, med garderobe o.s.v., og at etagen ovenover - med gennemgående højt loft - bliver teater- og koncertsal. Sorø Orgelfestival- og Musikselskab savner et sted til andet end orgelmusik. I sidefløjen, Søgade 1, kan man samle de faciliteter, der er nødvendige som f.eks. køkken, depotrum og toiletter. I stueetagen kunne der også blive permanent bureau for turistforeningen". Arkitekt Bent Ankarfeldt udtaler: "Det mange danskere forestiller sig om Sorø, er et sted hvor kultur kan opleves. Det ville være dejligt hvis vi kunne realisere denne forestilling".

K.M.

Festsalen på Sorø Akademi er i følge Sjællands Tidende den 16.11.1974 ved at blive Sorøs foredragssal. For kort tid siden fik Rotary lov til at låne salen da klubben havde fået vismand professor Vibe-Petersen til at tale for serviceklubberne i byen, og den 19. november talte studenterpræsten Palle Dinesen ved et møde i menighedshusets møderække, der er henlagt til festsalen; den 26. november fik Junior Chamber tilladelse til at låne salen til et nyt møde for serviceklubberne, hvor ombudsmanden, Nordskov Nielsen, fortalte om ombudsmandsinstitutionen. Mødet skulle egentlig have været holdt på Hotel Postgården, men der var borgermøde.

Holbergs fødselsdag. Eleverne fra ældste klasse - sammen med rektor Østergaard og frue og tre andre lærerpar - var, som sædvanlig, i Det kongelige Teater på Baronens fødselsdag. Det Kongelige skulle som fødselsdagsforestilling have spillet jubilæumsforestillingen "Det lykkelige Skibbrud", men Bodil Kjer havde måttet sende afbud på grund af sygdom, og teatret måtte - efter forgæves forsøg på at doublere fru Kjer - ty til "Kielighed uden Strømper" af Johan Herman Wessel.

Før forestillingen uddeltes den årlige Holberg-pris af godsejer Schack Holberg, og den tilfaldt i år skuespilleren Ebbe Rode. Overrækkelsen fandt sted på teaterchefens kontor under overværelse af bl.a. rektor Østergaard og frue.

Farvefjernsyn. På hver af de fem alumnatsbygninger er der nu (december 1974) installeret farvefjernsyn. Alumnerne bekoster det selv (10 kr. pro persona per måned), udlejningsfirmaet DER har været meget kulant overfor akademisterne og givet dem lejemaal på et halvt år, uden fordyrelse af lejen.

Sorø Akademis skole har i den første uge i december 1974 indført 45 minutters lektioner og som følge deraf er mødetiderne lagt om. Skolen begynder kl. 8 og slutter kl. 14.05. Det store spisefrikvarter er udvidet med fem minutter og flyttet en lille smule, så det begynder kl. 11.30 og slutter 12.25. Spisefrikvarteret har altid været afpasset efter alumnernes spising, men i de senere år har det yderligere fået en funktion: Pigerne har som bekendt ingen gymnastiksal på Sorø Akademi, mens drengene spiser, overtager pigerne nu gymnastiksal og omklædningsrum - og så har de "spisefrikvarter" i den foregående time. Med de fem minutter ekstra til det store spisefrikvarter er der taget behørigt hensyn til - pigernes gymnastik og badning.

(Sjæll. Tid. 7.12.74)

ABSALON-MUSEUM

I samarbejde med Nationalmuseet indrettes nu, i følge Sjællands Tidende d. 12. 12.74, Absalon-museum i Foss' kapel. I en montre vil man opbevare Absalons "tekstiler", dvs. de klædningsstykker, der blev fundet ved åbningen af hans grav i Sorø kirke. Montren fyldes med kvælstof, så tekstilerne ikke ødelægges yderligere. I kapellet vil man i øvrigt samle de relikvier, som tidligere blev opbevaret bag glas i et skab i koret, bl.a. den blyplade, der lå under Absalons hoved, hans bispeping, bispestav og disk.

På væggene i Absalon-museet bliver der opsat plancher og billeder af tekstilernes vævning og forskellige udgravningsfaser, og lektor L. Balslev vil lave en slægtstavle for Hvide-slægten (se SB 1973:83 og 1974:37-39).

Der er bevilget knapt 90.000 kr. til indretningen af Absalonmuseet fra Sonningfonden og tipsmidlerne.

Laurids Foss (1637-1703) - gammel soraner 1650-56 - var en ikke særlig glørværdig forstander for Sorø Akademi fra 1685 til sin død (jvf. SORØ I:317, 513-, og Kai Hørby (S 1954) i "Academia Sorana" p. 57). I hans kapel, under munketrappen, hviler også en datter og

en lille søn, der døde som barn; kisterne vil få plads i et andet kapel (jvf. Rantzau's "Noget reaktionære reflexioner", SB 1972:194-95, 1973:11-13).

Frokosttalere

Christian R. Hunderup (1944), adm. direktør for Burmeister & Wain Skibsbyggeri Akts., taler ved soranerfrokosten den 6. februar 1975 om "En soraner i erhvervslivet". Et blik i "Soraner-Biografier 1901-1960" viser at det erhvervs-liv, som Hunderup deltager i, ikke bare til tider har været højtflyvende i bogstaveligste forstand (skandinavisk og thailandsk luftfartsformand par excellence) men også spændende. En opfordring til talrigt fremmøde turde være overflødig!

C. C. Andersen (S 1914), rektor, specialist i alle matematiske discipliner, har lovet at tale ved soranerforkosten den 6. marts 1975 om "Et liv i gymnasieskolen i og uden for Sorø". Det kan ingenlunde garanteres at C. C. vil matematisere - han ved også andet (ligeså spændende!) at berette. Mød talrigt frem! Her er en enestående lejlighed til at høre en DOBBELT-SORANER tale : af de lykkelige der ikke alene har været elev på Sorø Akademi (1908-14) men også lærer sammesteds (adjunkt 1925-33).

Memo

Soraner-frokost den første torsdag i hver måned (klokken 12/15) 1975: 6. februar, 6. marts, 3. april, 1. maj, 5. juni.

NOTA BENE

Indtil videre vil torsdagsfrokosterne blive celebrerede i Rokokosalen hos "Lorry". Tilmeldelse pr. telefon er ikke nødvendig.

Nachspiel efter aftale.

Forårsturen til Sorø er indtil videre planlagt afholdt lørdag den 10. maj; programmet indbefatter blandt andet en tur i akademihaven og forevisning af kalkmalerier i Vester Broby kirke. Nærmere oplysninger fremkommer i Soranerbladet.
N. Saxtorph (S 1940)

MEDLEMSKONTINGENTET

er fra og med den 1. januar 1975, i overensstemmelse med beslutning på generalforsamlingen, fastsat til kr. 50,00; for juniormedlemmer (fra og med årgang 1968) - samt for medlemmer, fyldt 67 år - dog kun kr. 25,00. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse gives til:

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10
2860 Søborg
(01) 69 11 44
Postgiro 1710

BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Sverige, Finland og på Island fremsendes fortrykte girokort. Medlemmer, bosat i det øvrige udland, bedes tilsende os en check lydende på danske kroner (det koster Samfundet d.kr. 5,00 at indløse en check i fremmed valuta!). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde uden yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

ADRESSEFORANDRINGER

meddeles til kassereren!

HENVENDELSER vedrørende:

SORANSK SAMFUND stiles til:

Kreditforeningsdirektør, cand. jur. Robert Riis
(Soransk Samfunds formand)
Forenede Kreditforeninger
Anker Heegaards Gade 4
1572 København V
(01) 15 34 34

LEGATANSØGNINGER stiles til:

SORANSK SAMFUND

Direktør, cand. jur. Svend Clausen
(Soransk Samfunds næstformand)
Amaliegade 21 A, 1.
1256 København K
(01) 13 51 05, (03) 19 12 35

SORANERBLADET: Redaktion

Paul Rantzau
Tyrsbakke 9, Søllerød
2840 Holte
(01) 80 00 55

SORANERBLADET: Administration

Erik Sanders
Skadsholm
9520 Skørping
(08) 37 19 00

Fr. Bagges kgl. Hof-Bogtrykkeri
Borgergade 6
1300 København K
(01) 14 40 40

ADLER elektron-regner
BOGSAMLINGER OG SJÆLDNE BØGER
SAAB Salg-Service

ADLER elektron-regner

Lommemodel 80 D
En af mange modeller

Møller & Landschultz A/S
Krystalgade 15
1006 Kbh. K
Telefon (01) 12 82 01

**LYNGE
KØBER**

BOGSAMLINGER OG
SJÆLDNE BØGER

*uanset fag og sprog
— vi betaler flot*

LYNGE & SØN
Internationalt Antikvariat
Løvstræde, 1152 Kbh. K
(01) 15 53 35

SAAB

Salg-Service

Aut forhandler

NIELS THIELE

Automobiler
Stenløse

Telf. (03) 17 00 72

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 7163

THOR-VASK

NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

Drypper vandhanen?

• gør det selv med RENYL,
der plansliver sædet.

ISENKRAM & SANITET

Renyl T. 05 - 52 00 68

ADVOKAT

MAX EBERT

Skomagergade 1
4000 Roskilde
(03) 35 16 60

gælder det SPHAGNUM så tal med

PINDSTRUP MOSEBRUG A/S

PINDSTRUP
8580 RYOMGÅRD
Telefon: (06) 39 61 00

E. LÜDERS-THOMSEN
Statsautoriseret Revisor

Ny adresse:
FREDERIKSGADE 9
1265 KØBENHAVN K

(01) 15 44 15

OPFINDER

Her er gratis oplysning om patenter, mønsterbeskyttelse o.s.v.

BROCHUREN

„— værd at vide om

PATENTER, MØNSTRE, VAREMÆRKER,
PLANTENYHEDER, ÆDELMETALMÆRKER,
KNOW-HOW, LICENSER”

tilsendes gratis.

Patentbureauet MAGNUS JENSENS EFTF.

Nytorv 3-1450 København K - Tlf. (01) * 11 58 49

eller vore konsulenter

Ingeniør B. Dueholm
Gl. Vardevej 191, 6700 Esbjerg
Tlf. (05) 12 95 00

Ingeniør B. Bünger
5793 Højby, Fyn
Tlf. (09) 95 81 00

Ingeniør V. Vagtholm
Lien 13, 7100 Vejle
Tlf. (05) 82 15 02

Civ. ing. O. Olsson - „Stenbrogård” - 7850 Stoholm
Tlf. (07) 54 16 60